

NORGES HØYESTERETT

Den 20. juni 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Utgård og Bull i

HR-2016-01325-U, (sak nr. 2016/1092), sivil sak, anke over beslutning:

Mikkelsen AS

mot

Sparebank 1 Bv

(advokat Ingvild Onshuus Kågen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens nektelse av å fremme en anke over dom etter tvisteloven § 29-13 andre ledd i sak som gjelder tvist om garantiprovisjonssats.
- (2) Selskapet Mikkelsen AS fikk i 2006 tilsagn om valutalån fra Sparebank 1 Midt-Norge. Lånet skulle sikres med garanti fra Sparebank 1 Bv, som ga garantitilsagn 5. juni 2006. Det fremgikk av tilsagnet at garantiprovisjonen var 1 % (senere etter enighet redusert til 0,9 %), og at den kunne endres med varsel. Banken vurderte det etter hvert slik at risikoen i avtaleforholdet økte, og satte opp provisjonen til 1,5 %. Mikkelsen AS nektet å betale og tok ut stevning for tingretten. Banken fikk medhold i at det var adgang til å øke provisjonen. Anke til Borgarting lagmannsrett ble forkastet ved dom 21. august 2013, og anke til Høyesterett ble nektet fremmet, jf. HR-2013-2388-U.
- (3) Det følger av garantitilsagnet at provisjonene forfaller til betaling to ganger i året, og provisjoner med forfall fra 1. juli 2013 var ikke en del av ovennevnte sak. På bakgrunn av lagmannsrettens dom avregnet banken likevel fortsatt provisjon med 1,5 %. Mikkelsen AS anførte derimot at senere forfalte provisjoner skal beregnes med 0,9 % og nektet å betale mellomlegget.
- (4) Banken tok ut stevning for tingretten for å få tvangsgrunnlag mot Mikkelsen AS knyttet til de løpende, forfalte fordringene.

- (5) Drammen tingrett avsa dom 18. november 2015, hvor banken fikk medhold i at garantiprovisjon kunne kreves med 1,5 %.
- (6) Mikkelsen AS anket til Borgarting lagmannsrett. Lagmannsretten varslet ved brev 4. februar 2016 at den vurderte å nekte anken fremmet i medhold av tvisteloven § 29-13 andre ledd. Mikkelsen AS innga prosesskriv 25. februar 2016, hvor det ble tilbudt tre nye vitner som skulle forklare seg om ulike sider ved selskapets økonomi. Borgarting lagmannsrett traff 17. mars 2016 beslutning om at anken ble nektet fremmet etter tvisteloven § 29-13 andre ledd fordi det var klart at den ikke ville kunne føre fram.
- (7) *Mikkelsen AS* har anket beslutningen, og i korte trekk gjort gjeldende:
- (8) Lagmannsretten har ikke foretatt en reell prøving av anken, og begrunnelsen er ikke tilstrekkelig. Det fremgår ikke hvorfor lagmannsretten mener at den nye vitneførselen ikke kan endre utfallet av saken. Det er lagt ned følgende påstand:

- "1. **Borgarting lagmannsretts beslutning av 17.03.2016 oppheves**
2. **Mikkelsen AS tilkjennes innen 14 – fjorten – dager fra kjennelsens forkynnelse å betale sakens omkostninger for behandling i lagmannsrett og Høyesterett med tillegg av forsinkelsesrenter fastsatt i medhold av forsinkelsesrenteloven § 3 fra forfall til betaling skjer"**

- (9) *Sparebank 1 Bv* har i hovedsak gjort gjeldende at det ikke hefter saksbehandlingsfeil ved lagmannsrettens beslutning. Mikkelsen AS' økonomiske situasjon, som vitnene skulle forklare seg om, kan uansett ikke ha avgjørende betydning for om banken hadde saklig grunn til å opprettholde garantiprovisjon på 1,5 %. Det er lagt ned påstand om at anken forkastes og at *Sparebank 1 Bv* tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (11) Ankeutvalgets kompetanse er etter tvisteloven § 29-13 femte ledd fjerde punktum begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling. Etter rettspraksis omfatter dette blant annet om lagmannsretten har utøvd et forsvarlig skjønn – herunder om det ut fra retts- og bevissspørsmålene i saken var forsvarlig å nekte anken fremmet på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling.
- (12) Om anvendelsen av tvisteloven § 29-13 andre ledd uttaler Høyesteretts ankeutvalg i Rt. 2015 side 506:

"(16) Vilkåret for at lagmannsretten skal kunne nekte en anke fremmet etter tvisteloven § 29-13 andre ledd, er at retten enstemmig 'finder det klart at anken ikke vil føre fram'. I lovforarbeidene er det fremholdt at dette vilkåret 'skal tolkes strengt', og at det kreves 'en høy grad av sikkerhet for at resultatet ville blitt stående etter en eventuell full ankeprøving', se Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) om lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven), side 475, jf. Ot.prp. nr. 74 (2005–2006), side 39 og Prop. 141 L (2009–2010), side 29. Hensikten med bestemmelsen er 'å stoppe de håpløse ankene før det påløper ytterligere kostnader', se Ot.prp. nr. 51 (2004–2005), side 297.

(17) Ved vedtakelsen av Grunnloven § 95 om rett til rettferdig rettergang i 2014 ble det lagt til grunn at denne retten også omfatter rett til anke, se Innst. 186 S (2013–2014), punkt 2.1.4, jf. HR-2015-666-A avsnitt 56. Beslutning om å nekte anke fremmet etter tvisteloven § 29-13 andre ledd treffes på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling, se tvisteloven § 29-13 femte ledd. For at ordningen med ankesiling etter tvisteloven § 29-13 andre ledd skal være forenlig med rett til anke, må lagmannsretten uten ytterligere forhandlinger ha et forsvarlig

grunnlag for å konstatere at anken klart ikke kan føre frem. Bestemmelsen åpner ikke for en regulær skriftlig ankeforhandling. Ved vurderingen av om det finnes forsvarlig grunnlag for å nekte en anke fremmet etter tvisteloven § 29-13 andre ledd, må det blant annet legges vekt på hvilken betydning saken har for den ankende part, om saken gjelder rettsspørsmål av prinsipiell interesse, om faktum er omtvistet, og – i så fall – hvilke muligheter lagmannsretten har til uten ytterligere forhandlinger å foreta en rettssikker, selvstendig bevisbedømmelse."

- (13) Det sentrale spørsmålet for tingretten var om tapsrisikoen hadde forverret seg såpass etter at bankgarantien var stilt at det ga adgang til å øke provisjonen til 1,5 %. Dette fikk banken medhold i. Da lagmannsretten varslet at den vurderte å nekte anken fremmet, oppga Mikkelsen AS for det første selskapets revisor for å "uttale seg om selskapets økonomiske stilling". Videre ble en banksjef i DNB, selskapets bankforbindelse, oppgitt som vitne. Han skulle blant annet uttale seg om "kundeforholdet med ankende part, selskapets økonomiske risikoprofil, i tillegg til ledelse av selskapet". Til det siste momentet nevnes at ankemotparten for tingretten anførte at "selskapet har dårlig score på kriteriet ledelse". For tingretten hadde det videre vært tvist om verdien på Mikkelsen AS' eiendomsmasse. I den sammenheng tilbød Mikkelsen AS en næringsmekler som vitne for lagmannsretten. Han skulle "uttale seg om bud som er mottatt på Mikkelsens eiendommer, i tillegg til at han også vil kunne uttale seg om eiendommenes beliggenhet og potensiale".
- (14) Lagmannsrettens begrunnelse for ankenektelsen er kortfattet. Om betydningen av de tilbudte nye bevis uttales det:
- "Det er i anken ikke påberopt nye forhold eller bevis som etter lagmannsrettens syn kan tilsi en vesentlig annen vurdering av disse risikomomentene ved en ankeforhandling. I prosesskriv av 25. februar 2016 – som svar på varsel om å nekte anken fremmet – har ankende part tilbudt tre nye vitner og framhevet betydningen av umiddelbar bevisføring i saken, uten at dette endrer lagmannsrettens oppfatning."**
- (15) At den ankende part påberoper nye vitner for lagmannsretten, er ikke i seg selv til hinder for at anken nektes fremmet med hjemmel i tvisteloven § 29-13 andre ledd. I Rt. 2015 side 235 uttaler imidlertid ankeutvalget at "beslutning om ankenektelse som det klare utgangspunkt må nevne at nye beviser er tilbudt og forklare hvorfor disse ikke kan føre til et annet bevisresultat". I denne saken har lagmannsretten, som det fremgår av sitatet foran oppgitt at det var påberopt nye vitner, men til tross for at de skulle forklare seg om sentrale sider ved selskapets økonomiske stilling, er det ikke gitt noen begrunnelse for hvorfor deres forklaring ikke kunne føre til et annet resultat.
- (16) På denne bakgrunn har utvalget kommet til at lagmannsrettens begrunnelse for beslutningen om ankenektelse ikke er tilstrekkelig, og at den dermed må oppheves.
- (17) Anken har ført fram, og Mikkelsen AS tilkjennes sakskostnader for Høyesterett med hjemmel i tvisteloven § 20-2. Det er også nedlagt påstand om sakskostnader for lagmannsretten. Denne avgjørelsen utsettes, jf. tvisteloven § 20-8 tredje ledd.
- (18) Mikkelsen AS har vært selvprosederende for Høyesterett. Etter tvisteloven § 20-5 første ledd tredje punktum kan selskapet da blant annet tilkjennes "rimelig godtgjøring for eget arbeid med saken" dersom arbeidet "ellers måtte ha vært utført av en prosessfullmektig eller annen fagkyndig hjelper". Ankeutvalget finner at dette vilkåret er oppfylt og tilkjenner en godtgjøring på kr 5 000. I tillegg kommer ankegebyr med kr 6 150. Sakskostnadene settes etter dette til kr 11 150.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

I sakskostnader for Høyesterett betaler Sparebank 1 Bv til Mikkelsen AS 11 150 – ellevetusenetthundreogfemti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.

Karl Arne Utgård
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: